

“Cənub” qaz dəhlizinin Avropanın enerji təhlükəsizliyində önəmi

Dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycanın bu sahədəki mühüm rolu Avropa İttifaqı tərəfindən qəbul olunan sənədlərdə öz əksini tapıb

Qlobal enerji siyasətinin formalaşmasında və əhəmiyyətli enerji layihələrinin ölkəmizin ərazisindən keçməklə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın önəmi böyükdür. Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan bu layihənin təşəbbüsünü club və layihəni vaxtında icra etmək üçün tərəflərlə, qonşu ölkələrlə və sərmayədarlarla fəal şəkildə işləyir: “Bizim məhsul qaz ehtiyatımız var. Təsdiqlənmiş qaz ehtiyatlarımız təxminən 2,6 trilyon kubmetrdir. “Cənub” qaz dəhlizi üçün hələlik yeganə resurs bazası olan “Şahdəniz” yatağında 1 trilyon kubmetrdən çox qaz var. Beləliklə, bizim ehtiyatlarımız Avropa istehlakçılarını onilliklər boyu təbii qazla təmin etmək üçün kifayət edəcəkdir. “Cənub” qaz dəhlizi layihəsi ölkələri birləşdirən, istehlakçılara, tranzit tərəflərinə və istehlakçılara fayda verən bir layihədir. Düşünürəm ki, biz bu enerji layihəsinin üç siqmentini arasında düzəlmə balansını tapa bilmişik. Bu da Bakıda fevral ayında “Cənub” Qaz Dəhlizi Məşğul Şurasının birinci iclasında qəbul olunan bəyannamədə öz əksini tapıb”.

Məlumat üçün bildirik ki, Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsinin təxminən yarısı Avropa İttifaqına üzv olan ölkələr ilə aparılır. Avropa İttifaqı ölkələri Azərbaycanın əsas investitorlarıdır. Ölkəmizə xarici sərmayələrin 50 faizi Avropa İttifaqından daxil olur. İncəsənət və digər iqtisadi fəaliyyətlər vasitəsilə bu əməkdaşlığı inkişaf etdirmək üçün böyük potensial var. Keçən ilin sentyabr ayında Bakıda icrasına start verilmiş “Cənub” qaz dəhlizi layihəsi hazırda fəal icra olunur. Türkiyənin “Haberler.com” saytı xəbər verir ki, TANAP-ın Türkiyədən keçən hissəsində martdan başlayan inşaat işləri ilə əlaqədar Posof qəsəbəsinin Türkgözü kəndindən Ərzurumun Aşkale bölgəsinə qədər olan 375 kilometrlik hissəsinin tikintisi üçün 180 boru Hopa limanına gətirilib. Kəmərin bu hissəsinin tikintisi “Fermas İnşaat A.S.” həyata keçirəcək. TANAP Türkiyənin Gürçüstənlə sərhədindəki Ardahan vilayətinin Posof qəsəbəsindən başlayaraq 21 vilayətdən keçməklə qardaş ölkənin Yunanıstanla sərhədindəki Ədirna vilayətinin İpsala qəsəbəsinədək uzanacaq. Qeyd edək ki, Azərbaycanın “Şahdəniz-2” yatağından hasil olunaçaq qazın Türkiyəyə və qardaş ölkədən də Avropaya nəqli üçün nəzərdə tutulan TANAP-ın 2018-ci ildə istismara verilməsi planlaşdırılır. TANAP

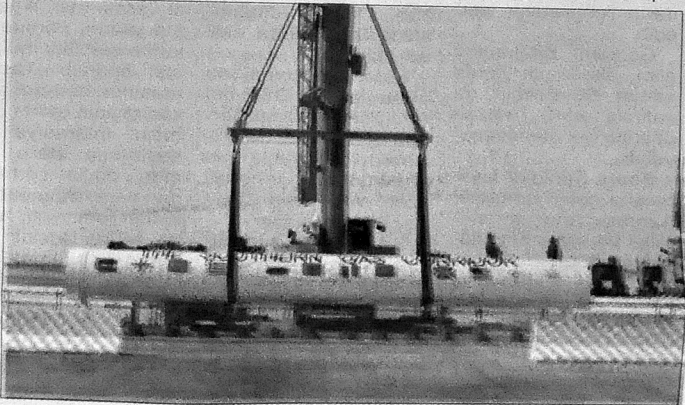
ilə Avropaya 10 milyard, Türkiyəyə isə 6 milyard kubmetr Azərbaycan qazının nəqli nəzərdə tutulur. İlk ötürücülük qabiliyyəti ildə 16 milyard kubmetr olacaq kəmərin ötürücülük qabiliyyətinin 2023-cü ildə 23 milyard kubmetrə və 2026-cı ildə isə 31 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulur. “Cənub” qaz dəhlizinin ən uzun hissəsini təşkil edən TANAP Cənubi Qafqaz Boru kəmərinə əlavə təbii qaz 2020-ci ilin əvvəlindən etibarən “Trans-Adriatik” (TAP) boru kəmərinə qoşularaq Yunanıstan, Albaniya və İtaliyadan keçməklə Avropaya çatdıracaq. TANAP-ın səhmdarlarının bu layihədə payı belədir: “Cənub” qaz dəhlizi Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (QSC) - 58 faiz, BOTAS - 30 faiz və bp şirkəti - 12 faiz.

Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Donald Tuskan cənab İlham Əliyevlə görüşündə də qarşdakı illər üçün mühüm əlaqələrin gələcək istiqaməti barədə danışıqlar aparılıb. Cənab Donald Tusk birgə mətbuat konfransında bəyan edib ki, tərəflər ümumi strateji maraqlara xidmət edən “Cənub” qaz dəhlizi layihəsinin inkişaf etdirilməsi və reqlibrimizin nə ehtəmindən asılı olmayaraq onun vaxtında tamamlanmasını təmin etməklə bağlı həmrəydir. “Avropa üçün bu, təchizatın şaxələndirilməsi, Azərbaycan üçün isə

tələbatın şaxələndirilməsi məsələsi əsasdır. Azərbaycanın regionda Avropa İttifaqının ən əsas kommersiya tərəfdaşlarından biri olaraq potensialı var. Avropa İttifaqı artıq Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşdır və onun önəmli sərmayədarlarından biridir. Biz növbəti illərdə bu kommersiya münasibətlərini daha da genişləndirəcəyik. Əlverişli ticari və investisiya yatırılması üçün yaxşı idarəetmənin və qanunun alliyinin vacib olduğunu xatırlatmaq istəyirəm. Avropa İttifaqı lazım gələrsə, öz köməyini göstərməyə hazırdır. Ümid edirik ki, Azərbaycan Dünya Ticarət Təşkilatına üzv olmaq üçün danışıqları tezliklə yekunlaşdıracaq. Biz yeni

ölkələr “Dağlıq Qarabağ respublikası”nı tanımır. Status-kvo qəbul olunmazdır və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə nizamlanması Avropa İttifaqı üçün prioritet olaraq qalır.

Aparılan danışıqların gələcəkdə fəal və məhsuldar əməkdaşlığa yol açdığını vurğulayan cənab İlham Əliyev bəyan edib ki, bu ilin mart ayında “Cənub” qaz dəhlizi layihəsinin bir hissəsi olan TANAP layihəsinin tikintisinə start verilib və işlər cədvəl üzrə gedir: “Bu, enerji təhlükəsizliyi layihəsidir. Bu gün enerji təhlükəsizliyi ölkələrin milli təhlükəsizliyindən ayırmaq olmaz. Bu, enerji şaxələndirilməsi layihəsidir. Çünki “Cənub” qaz

geniş, ikitərəfli razılıq vasitəsilə münasibətlərimizin daha yaxşı necə irəliləməsinə dair müzakirə apardıq. Biz yeni danışıqlar mərhələsi və strateji tərəfdaşlıq sazişi üzərində razılığa gəldik”.

Avropa rəsmisinin bu fikirləri Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında uzun illərdə davam edən sıx əməkdaşlığın böyük dəyəre malik olmasını göstərir. Avropa İttifaqı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, müstəqilliyini və suverenliyini dəstəkləyir. Avropa İttifaqı və ona üzv olan

dəhlizi təkə təchizat marşrutlarının şaxələndirilməsi deyil, ondan daha önəmli olan təchizat mənbələrinin şaxələndirilməsidir. Azərbaycan öz resursları, infrastrukturunu, bu meqa enerji layihələrinin həyata keçirilməsi təcrübəsi ilə öz rolunu oynayır. Biz çox şadiq ki, Azərbaycanın bu sahədəki rolu bu yaxınlarda Avropa İttifaqı tərəfindən qəbul olunan sənədlərdə öz əksini tapıb”.

Şükür ƏLİZADƏ,
“Respublika”.